

MBO Raad & verkiezingen 2023: wat is nodig voor toekomstbestendig mbo?

'Ons' mbo is van onschatbare (publieke) waarde in de vraag naar goed opgeleide vakmensen die weerbaar zijn en met zelfvertrouwen hun loopbaan op een dynamische arbeidsmarkt vormgeven, met een diploma als basis en een leven lang ontwikkelen als ambitie. De kracht én maatschappelijke opdracht van het publiek gefinancierde mbo is dat we een diversiteit aan talenten alle kansen bieden om 'hun' weg te vinden, op de arbeidsmarkt, én – net zo belangrijk – in de samenleving. Zo draagt het mbo bij aan de welvaart en het welzijn, in de regio en daardoor in heel Nederland. We zijn trots op elk talent – van jongere tot volwassene, starter op de arbeidsmarkt of ervaren professional, hier (al) geworteld of nieuwkomer - dat samen met het mbo stappen zet op zijn/haar persoonlijk gekozen pad als burger in de samenleving en beroepsbeoefenaar op de arbeidsmarkt. Het mbo is uniek en biedt een waaier van opleidingen, die aansluiten op wat (de regionale) arbeidsmarkt en samenleving vragen. Elk talent krijgt de nodige vaardigheden mee vanuit de beroepscontext, en wordt met aandacht voor zijn/haar welzijn opgeleid.

Met het Strategisch Meerjarenperspectief 2022-2030 van de MBO Raad, met de met de minister van OCW in 2023 afgesproken Werkagenda mbo 2023-2027 (Samen werken aan Talent) en met het Stagepact mbo 2023-2027 is richting gegeven aan de ontwikkeling van het mbo voor de komende jaren.

Met verkiezingen in november 2023 en daarna de vorming van een nieuw kabinet in het vooruitzicht vragen we met deze 3-pager van politiek Den Haag aandacht voor de noodzaak van realisatie van een aantal punten op vijf specifieke thema's, als basis van toekomstbestendig mbo. In het belang van samenleving en arbeidsmarkt en specifiek van elke burger die met goed beroepsonderwijs een investering verdient in zijn/haar toekomst.

Het mbo is de motor van een krachtige (regionale) samenleving en economie met:

1. Een sterke beroepsroute

- Elke leerling en student in de beroepsroute (voortgezet onderwijs, mbo, hbo) ervaart dat zijn/haar talentontwikkeling centraal staat, en dat hij/zij volop kansen heeft om de eigen leerloopbaan te volgen.
- Beroepsgerichte vakken zijn even zo vanzelfsprekend als de theoretische: vanaf het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs krijgen kinderen al praktijkvakken en maken zo kennis met kansberoepen.
- Steeds meer jongeren en volwassenen ontdekken het beroepsonderwijs en kiezen voor het mbo.
- De beroepsroute en academische route zijn gelijkwaardig.

Daarvoor is nodig

- de positie van het beroepsonderwijs verder te versterken – bijvoorbeeld door meer mogelijkheden voor samenwerking tussen de sectoren en instellingen;

- het stelsel te wijzigen zodat leerlingen in het voortgezet onderwijs op basis van hun talenten pas aan het einde van de onderbouwperiode beter en gericht kunnen kiezen voor vervolgonderwijs;
- een wet voor vervolgonderwijs met een gelijkwaardige beroepsroute en academische route;
- voor jongeren belemmeringen weg te nemen die de start in een beroepsgerichte opleiding in de weg kunnen zitten en hun keuzevrijheid te beschermen.

2. Leven lang ontwikkelen voor iedereen

- De Nederlandse beroepsbevolking kan zich een leven lang blijven op-, bij- en omscholen om zo weerbaar te blijven op een snel veranderende arbeidsmarkt.
- Leven lang ontwikkelen is daarom de 4e kernopdracht en een publieke taak van het mbo.
- Op zijn/haar persoonlijke leerrekening ziet elke burger wat hij/zij van de overheid aan rechten voor leven lang ontwikkelen (over)heeft.

Daarvoor is nodig

- dat deze publieke taak inclusief de juiste randvoorwaarden wordt geborgd in wet- en regelgeving;
- dat een passend, laagdrempelig leerrechtensysteem wordt ontwikkeld en ingevoerd, toegankelijk en dichtbij ('om de hoek') voor iedereen.

3. Opstap mbo (sociaal domein) - voor elk talent dat extra steun nodig heeft

- Een groep talenten die om heel verschillende redenen nog niet kan aanhaken op wat arbeidsmarkt en samenleving van ze vragen, krijgt een extra zetje om in het mbo te starten. Met het leren van (beroeps)vaardigheden kunnen ze (weer) meedoen en bijdragen aan economie en samenleving.
- Juist voor deze groep kan maatwerkonderwijs de meest duurzame weg zijn naar werk.

Daarvoor is nodig

- dat het mbo wordt erkend als maatschappelijke partner van sociaal maatschappelijke vraagstukken. De juiste randvoorwaarden maken mogelijk dit partnerschap goed in te vullen;
- dat gemeenten en UWV voor deze groep talenten eenvoudiger meer langdurige, structurele samenwerkingen met mbo-scholen kunnen aangaan voor maatwerk- en certificaatrajecten. De aanbestedingswetgeving wordt daarop aangepast;
- dat de overheid ook maatwerkleroutes faciliteert die niet direct hoeven leiden tot een volledig mbo-diploma;
- extra inzet op digitale vaardigheden voor jongeren en volwassenen om gelijke kansen te bieden.

4. Kennis, innovatie en praktijkgericht onderzoek

- Mbo'ers leveren al decennia een geweldig aandeel aan innovaties in onder andere transities en maatschappelijke vraagstukken. De basis is beroepsonderwijs dat met praktijkonderzoek ten dienste van de sector en beroepenveld kan innoveren.

Daarvoor is nodig

- dat de rol van het mbo in praktijkgericht onderzoek wordt erkend en het mbo een volwaardige positie krijgt bij onderzoeksagenda's waar het beroepsonderwijs baat bij heeft;

- dat het mbo in staat wordt gesteld om, gelijkwaardig aan het ho en wo, het onderwijs proactief te ontwikkelen (investeringsopdracht voor praktijkgericht onderzoek);
- dat het mbo de mogelijkheid (in wet- en regelgeving en financiën) krijgt om te bouwen aan een onderzoeksinfrastructuur.

5. Tot slot: doe recht aan mbo'ers (gelijkwaardigheid)

Samenleving en arbeidsmarkt worden zich steeds meer bewust van het recht van mbo'ers op gelijkwaardige keuze- en bewegingsvrijheid, maatschappelijke participatie, status en rechtvaardige beloning die anders geschoolden (hbo, wo) hebben. Daarvoor is in iedere geval nodig dat in iedere wet- en regelgeving de keuzevrijheid van studenten geborgd wordt, zodat talenten optimaal ontwikkeld kunnen worden. Het mbo is een investering in jongeren en volwassenen die maximaal ten goede komt aan de maatschappij en waar we als samenleving van profiteren.

Deze maatschappelijke waardering is een groot goed op weg naar echte gelijke kansen én respect en waardering voor elk talent, ongeacht culturele achtergrond, opleiding, geloof, gender, seksuele voorkeur, etc.

We zijn al ver en hebben tegelijk nog een weg te gaan. Maak die gelijkwaardigheid mede mogelijk, inspireer en motiveer samenleving en arbeidsmarkt om recht te doen aan elke mbo'er!